

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 503/2023-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Libora Duřu (sudca spravodajca) a Ladislava Duditsa v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **eurobus, a. s.**, Staničné námestie 9, Košice, IČO 36 211 079, zastúpenej advokátskou kanceláriou IURISTICO s. r. o., Cimborkova 13, Košice, IČO 36 588 041, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Radoslav Rigo, LL.M., proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Cdo 46/2022 z 31. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. septembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4 Cdo 46/2022 z 31. mája 2023 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“ alebo „napadnuté rozhodnutie“). Sťažovateľka navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplývajú tieto skutkové okolnosti:

3. V konaní vedenom Okresným súdom Košice I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 13 C 11/2008 sa [REDAKOVANÉ] v procesnom postavení žalobcu domáhal určenia, že jeho výpoveď z pracovného pomeru u sťažovateľky vystupujúcej v označenom konaní v procesnom postavení žalovanej je neplatná. Žalobca svoju žalobu po skutkovej stránke odôvodňoval aj tým, že sťažovateľka pri rozvázovaní pracovného pomeru konala v rozpore s dobrými mravmi v dôsledku

predstieranej organizačnej zmeny, ktorá bola materiálnym základom ukončenia pracovného pomeru so žalobcom.

4. Okresný súd rozsudkom č. k. 13 C 11/2018 z 30. novembra 2018 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) zamietol žalobu žalobcu v celom rozsahu. Proti rozsudku okresného súdu podal žalobca odvolanie.

5. O odvolaní žalobcu rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 9 Co 95/2019 z 19. augusta 2020 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“), ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu.

6. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým rozhodnutím tak, že rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu (v súčasnosti Mestskému súdu Košice) na ďalšie konanie.

7. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia predovšetkým uviedol, že okresný súd k námietke žalobcu, podľa ktorej konanie sťažovateľky *„pri rozvázovaní pracovného pomeru bolo v rozpore s dobrými mravmi sa nevyjadril, napriek tomu, že žalobca túto skutočnosť od počiatku namietal a navrhoval na preukázanie tejto skutočnosti i výsluchy svedkov“*. Následne konštatoval, že krajský súd v rámci odvolacieho prieskumu označenej námietky žalobcu síce uviedol, že v konaní nebolo preukázané, že by sťažovateľka pri rozvázovaní pracovného pomeru so žalobcom konala v rozpore s dobrými mravmi, avšak z predmetnej odpovede krajského súdu nie je zrejmé, akými úvahami sa riadil, keď dospel k záveru, že sťažovateľka nekonala v rozpore s dobrými mravmi.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka v rámci svojej sťažnostnej argumentácie označila závery najvyššieho súdu za nesprávne a porušujúce ňou označené práva podľa ústavy a dohovoru, pričom namieta, že najvyšší súd *„zrušil rozhodnutia okresného a krajského súd z procesných dôvodov a uložil im povinnosť dôkladnejšie odôvodniť ich rozhodnutia, čo nemusí mať – a podľa sťažovateľky ani nebude mať - vplyv na hmotnoprávny výsledok veci, z toho dôvodu kasácia právoplatných rozhodnutí súdov najvyšším súdom, podľa... názoru sťažovateľky, je opatrením neprimeraným zásahu do právnej istoty“*. Sťažovateľka konkretizuje túto svoju námietku tým, že okresný súd na námietku žalobcu o rozpore konania sťažovateľky s dobrými mravmi pri rozvázovaní jeho pracovného pomeru reagoval, aj keď nie explicitným spôsobom, čo podľa jej názoru má vyplývať z bodu 56 odôvodnenia rozsudku okresného súdu a zo slovného spojenia *„skutočne zanikla“*, čím odôvodnil riadny zánik pracovnej pozície žalobcu v dôsledku organizačnej zmeny prijatej sťažovateľkou. Následne túto námietku podľa sťažovateľky reflektoval aj krajský súd, a to v bode 29 svojho rozsudku, keď uviedol, že nebolo preukázané, aby sťažovateľka pri rozvázovaní pracovného pomeru so žalobcom konala v rozpore s dobrými mravmi.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu.

10. V súvislosti s kasačným charakterom napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu považuje ústavný súd za žiaduce zdôrazniť, že zásadne môže o merite veci rozhodovať len v prípade takej ústavnej sťažnosti, ktorá smeruje proti „konečným“ rozhodnutiam orgánov verejnej moci. Spravidla musí ísť o rozhodnutie, ktorým sa súdne či iné konanie končí a jeho účastník nemá možnosť inej právnej obrany než využitie inštitútu ústavnej sťažnosti. V konaní, ktoré v čase predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ešte stále prebieha, nemožno uvažovať o splnení tejto požiadavky (IV. ÚS 361/2010). Úlohou ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti totiž nie je meniť, resp. naprávať tvrdené či skutočné pochybenia všeobecných súdov a iných orgánov v dosiaľ právoplatne neskončených konaniach, ale je zásadne povolaný zaoberať sa zásahom do ústavne zaručených práv a slobôd sťažovateľa v právoplatne skončenej veci za súčasného vyčerpania všetkých garantovaných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje (formálna stránka princípu subsidiarity).

11. Napriek už uvedenému môže aj kasačné rozhodnutie všeobecného súdu byť principiálne spôsobilé porušiť základné právo účastníka konania, avšak k zrušeniu kasačného rozhodnutia ústavný súd pristupuje skutočne len z výnimočných dôvodov spočívajúcich buď závažných pochybeniach súdov blížiacich sa k zmätočnosti, ak znehodnocujú ďalšie konanie, alebo ak by išlo o veľmi pevnú hmotnoprávnu pozíciu preskúmaného kasačného rozhodnutia (II. ÚS 868/2016, II. ÚS 6/2018, I. ÚS 443/2019). V opačnom prípade by nebola totiž účinnou ochrana poskytovaná základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb ústavným súdom, ak by ústavný súd nemohol zasiahnuť a následky porušenia základných práv a slobôd odstrániť prv, ako skončí konanie vo veci konečným rozhodnutím akceptujúcim právny názor vyslovený (dovolacím) súdom v jeho rozhodnutí postihnutom vadou spočívajúcou v porušení ústavne procesných práv účastníkov takéhoto konania (m. m. III. ÚS 46/2013).

12. Podstatou označenej námietky sťažovateľky [bod 11 tohto uznesenia] je jej nesúhlas s tým, ako najvyšší súd procesne posúdil dovolanie žalobcu a dospel k záveru o jeho prípustnosti a dôvodnosti. Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že na posúdenie prípustnosti dovolania je v zásade príslušný dovolací súd (najvyšší súd), ktorý je pri takomto posudzovaní viazaný ústavnými požiadavkami na dodržanie základných práv účastníkov konania.

13. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva (bod 7 tohto uznesenia), že najvyšší súd posudzoval rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu z hľadiska tzv. procesnej nearbitrárnosti [§ 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“; dodržania štandardov odôvodnenia)], pričom rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu z pohľadu referenčných noriem (§ 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP) vyhodnotil za také, ktoré neboli riadne odôvodnené. V tomto smere sa možno prikloniť k záveru vyplývajúcejmu z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu, pretože len strohá konštatácia, podľa ktorej pracovná pozícia žalobcu „skutočne zanikla“ (bod 59 rozsudku okresného súdu), *prima facie*

nevytvára spoľahlivý predpoklad, že okresný súd týmto spôsobom reagoval aj na námietku žalobcu o postupe sťažovateľky pri rozväzovaní jeho pracovného pomeru v rozpore s dobrými mravmi, a zároveň absencia konkrétnej argumentačnej reakcie (nie konštatácie) neumožňuje spätnú verifikáciu (preskúmanie) správnosti úvah okresného súdu pri hodnotení tejto námietky žalobcu, a to aj z pozície odvolacieho (krajského) súdu. Táto vada v postupe okresného súdu potom v okolnostiach danej veci zaťažuje aj postup krajského súdu, keďže jeho záver o nepreukázaní konania sťažovateľky v rozpore s dobrými mravmi nemá spoľahlivý skutkovo a právne relevantný argumentačný základ v nachádzacom konaní. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že spôsob hodnotenia rozsudku krajského súdu a rozsudku okresného súdu vo väzbe na požiadavku ich riadneho odôvodnenia nevytvára v okolnostiach danej veci predpoklad, že najvyšší súd vo veci sťažovateľky konal nepredvídateľným a neprimeraným spôsobom.

14. So sťažovateľkou možno síce čiastočne súhlasiť, pokiaľ ide o jej tvrdenie, že kasácia rozsudku krajského súdu a rozsudku okresného súdu nemusí mať vplyv na hmotnoprávny výsledok (ďalšieho) konania pred všeobecnými súdmi, avšak nemožno s ňou súhlasiť, že kasácia nemôže viesť k zmene hmotnoprávnej pozície žalobcu, pretože absencia relevantného odôvodnenia takéto tvrdenie sťažovateľky posúva iba do roviny hypotetickej úvahy, vo vzťahu ku ktorej možno sformulovať rovnako relevantnú hypotetickú úvahu o tom, že kasácia môže viesť k zmene hmotnoprávneho statusu žalobcu. Z už uvedeného je zrejmé, že akýkoľvek záver o vplyve zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu na hmotnoprávnu pozíciu žalobcu nemožno zmysluplne sformulovať v tejto fáze konania, ale táto úvaha bude relevantná až po vydaní riadne odôvodnených rozhodnutí všeobecných súdov, a preto aj túto námietku sťažovateľky ústavný súd vyhodnotil ako zjavne neopodstatnenú.

15. Sumarizujúc už uvedené, ústavný súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu nemožno považovať za také, ktoré by bolo zmätočné, prípadne zjavne neprimerané (excesívne) z pohľadu hodnotenia odôvodnenia rozsudku krajského súdu a rozsudku okresného súdu alebo by pre účely ďalšieho konania vytváralo veľmi pevnú hmotnoprávnu pozíciu otázky hodnotenia konania sťažovateľky pri rozväzovaní pracovného pomeru so žalobcom (predstieranie organizačnej zmeny), a preto, berúc do úvahy aj limitovaný ústavnosúdny prieskum kasačných rozhodnutí, nemôže byť označená námietka sťažovateľky spočívajúca v tvrdení o zbytočnej kasácii rozsudku krajského súdu a rozsudku okresného súdu základom toho, aby jej záležitosť bolo možné posunúť do roviny meritórneho ústavnosúdného prieskumu.

16. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

17. Z už uvedených dôvodov ústavný súd postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú, pretože medzi namietaným porušením označených práv a napadnutým uznesením najvyššieho súdu nebola zistená kauzálna súvislosť.

18. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jej ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu